

Oskar Nedbal a jeho Polská krev

Přestože je česká operetní literatura poměrně bohatá, ne všechna díla, která kdysi plnila hlediště našich divadel, jsou dnes životná. Jejich libreta se ukazují pro dnešního diváka příliš naivní, hudba často poplatná době svého vzniku. Však také mnoho těchto děl odpočívá v prachu archivů a patrně je již nikdo nikdy nebude vracet na dnešní jeviště. Ale buďme spravedliví, životaschopných děl je rozhodně více, než najdeme na repertoáru našich divadel, která se chovají k operetám velice macešsky a to i přesto, že pokud už opereta je nasazena do repertoáru, plní nejen divadelní hlediště, ale i divadelní kasu.

Operetou, kterou není třeba na jeviště vracet, je Polská krev Oskara Nedbala. Jednoduše proto, že nikdy nadlouho z žádného českého operetního jeviště nezmizela. Dokonce patří, vedle Straussova Netopýra, k nejhranějším operetám u nás a je zároveň jednou z nejlépe napsaných operet vůbec

Kdo byl Oskar Nedbal, tvůrce operety Polská krev? Především výborný český muzikant, dokonce muzikant velice všestranný. 26. března 2014 tomu bylo již 140 let, co se v jihočeském Táboře narodil. Na Pražskou konzervatoř přišel ve svých jedenácti letech studovat hru na trubku, kterou brzy vyměnil za housle a ty pak zase za violu. Nedbal studoval ale i kompozici a to ve třídě slavného Antonína Dvořáka.

Oskar Nedbal byl aktivním violistou, dirigentem a skladatelem. Již na konzervatoři založil v roce 1891 se spolužáky České kvarteto, v němž působil dlouhých čtrnáct let a které patřilo k nejvýznamnějším tělesům své doby na světě. Po ukončení činnosti v kvartetu odjel Nedbal do Vídně, kde stál dvanáct let v čele Tonkünstler orchestru. Když odešel z Vídně do právě vzniklého Československa, nedostalo se mu v Čechách odpovídajícího postavení. V roce 1923 proto odchází do Bratislavy, kde přijal místo ředitele opery Slovenského národního divadla, kterou sice vedl úspěšně umělecky, ale po ekonomické stránce divadlo zadlužil a při úhradě závazků přišel o všechny své úspory. Na Štědrý den roku 1930 ukončil Nedbal dobrovolně svůj život skokem z okna ze zkušebny divadla v Záhřebu, kde dirigoval místní filharmonii.

Oskar Nedbal je autorem jedné z nejznámějších českých skladeb - Valse triste z baletu Pohádka o Honzovi, který je spolu s pozdějším baletem Z pohádky do pohádky jeho nejúspěšnější taneční pantomimou. Nedbal napsal také sedm operet, z nichž nejpopulárnější jsou především dvě - Polská krev z roku 1913 a Vinobraní z roku 1916. Další operety, zejména Cudná Barbora a Krásná Saskia, čekají na své docenění.

Námět k operetě Polská krev našel Nedbal v díle Alexandra Sergejeviče Puškina, konkrétně v jeho povídce Slečna selka. Podle ní vytvořil Leo Stein libreto k operetě, která měla svou světovou premiéru 25. října 1913 ve vídeňském Karlově divadle. První české provedení Polské krve se konalo v plzeňském Městském divadle 26. prosince téhož roku. Od té doby se pravidelně objevuje na našich i zahraničních jevištích.